

Társadalmi napilap.
Megjelenik
vasárnap és ünnepnap
kivételeivel minden nap
délután 3 órakor.

Egyes szám ára:
2 fillér.

BRASSÓI UJLAP

Szerkesztőség: Kolostor-utca
23 sz. Telefon: 110.

Kiadóhivatal: Hentschel H.
könyvnyomdája, Kut-utca 23.
Telefonszám: 356.

Kiadóhivatali ügyeket Kolostor-utca 23.
alatt lehet elintézni

A sajtó kérdésről.

Brassó, 1910. április 27.

(—) Fenti cím alatt hagyta el a sajtót az az előadás, melyet Gerely József a kassai autonóm katolikus körben 1909. évi december 15-én tartott. Előadásának minden sora egy hatalmas eszme, minden szava gyöngy. Előadásában és a megjelent füzetben Gerely a ténynek és valóságnak megfelelően reámutat mindazon okokra, melyek a kath. sajtót fellendülésében, terjedésében gátolják. A kath. sajtó egyesület érdeme és az ő áldozatkészségének köszönjük, hogy a sajtó kérdésről szóló nagy tanulmányt a kath. olvasó közönség számára közrebocsátotta. Az előadás azon része, mely elpanaszolja az okot, hogy miért nem megyünk mi sajtónkkal előre. Az alábbiakban közöljük:

„Mi ennek az oka?

Hármat jelölök meg: a kényelemszeretet, a szolidaritás hiánya és a gyávaság. Felismerjük, látjuk, érezzük a bajt, de kényelmesek vagyunk arra, hogy cselekedjünk valamit elhárítására. És nemcsak az apostolkodástól vonakodunk, de saját személyünket illetőleg sem vagyunk hajlandók megzavarni a megszokás kényelmét. És azért hiába irunk, hiába beszélünk, hiába rázzuk a lelkiismereteket — minden marad a régi-ben. S az a bizonyos sajtó — kacagva nézi erőlködéseinket.

És ha akadnak is elég számmal apostolaink, ha kezükbe veszik itt is, ott is lelkes, energikus férfiak az ügy mozgatását, ha országos akciót indítunk is, az eredmény mindig csak szörványos, a sereget nem tudjuk megmozdítani, nagy, döntő lépésekre képtelenek vagyunk — mert nincs bennünk szolidaritás, nincs készség, akarat, elhatározás az egyöntetű cselekvésre. S ezért mit ér, hogy tízmilliónyián vagyunk, ha a legfontosabb kérdésekben ezerfelé divergálunk.

Nem vagyunk mi alvó oroszán, hanem legyek, amelyeket különféle szirupos papirsüvegeken megfogtak s ott ragadtunk.

De nem vagyunk oroszánok azért sem, mert gyávák vagyunk. Nem a testi, hanem a morális bátorság hiányával szűkölködünk. Eszembe jut Wagner Richárd mondása, mely szerint „az ujságírók olyan emberek, akik abból élnek, hogy félnék tőlük.” No hát ilyenformán miből élünk ugyancsak meg lehet élni. (Meg is élnek — uti figura docet.)

Mennyire fél nálunk mindenki attól, hogy valahol klerikalitás felvilágosulatlanok, felekezeti-teskedőnek, vagy antiszemitanak nevezzék. És mivel ezeket a titulusokat nagyon könnyen kiutalványozzák, hogy fél a legtöbb keresztény ilyennek még csak gyanujába is keveredni. S ebbeli gyávaságunkat sikeresen belénk szuggerált szólalomok mögé rejte: élünk tehetetlenül s engedjük guzsba kötözni karjainkat.

Hogy a keresztény ember mennyire meg van már félemlítve, annak egy pompás példáját mutathatom be „Az Ujság” egyik legutóbbi számából. Ebben a lapban ujabban egy „Budapesti furcsaságok” című rovat van, mely az olvasók beküldött panaszokból levelekből szerkesztődik.

Egy keresztény uri ember afőlött való megbotránkozásának akar levelében kifejezést adni, hogy a fővárosi zsidóság nagyrésze még mindig

nemétül társalog, nemcsak a magánéletben, a börzén és üzleti életben, hanem az utcán, villamoson, vendéglőkben, hangversenyeken, operaházban stb. is. Terringettét! gondolta magában ez a jó ur, ha már tiétek ez a szép magyar főváros, beszéljétek legalább magyarul. És rászánja magát és megírja panaszát kedvenc lapjának. De hogyan. Előbb bocsánatot kér, hogy él és megesküszik, hogy szereti a zsidókat és jogos panaszát csak az alábbi körmönfont és óvatos módon meri előterjeszteni. Érdemes ennek az itt következő levélrészletnek minden mondatát és szavát jól megfigyelni, mert fölötte jellemző:

„De a legnagyobb furcsaság — írja a panaszos ur — a legbántóbb szépséghiba, hogy közönségünk nagy része még mindig németül beszél a magyar fő- és székvárosban. Teljes életemben igaz liberális voltam. Zsidók barátságával dicsekedhetem. Nem jövök antiszemita hirbe, ha megállapítom, hogy — fájdalom! — a zsidóság nagy előszeretettel beszéli Lueger nyelvét. Az Ujság nagyérdemű, nemes műveltségű, előkelő szellemű főszerkesztője s hozzá méltó derék munkatársai kevésbé jöhetnek ilyen gyanuba, írják meg hát nyíltan, hogy az Andrássy-ut művelt, gazdag lakói, mint a Teleky-tér szegényei egyaránt németül beszéljen. Tessék végigmenni a földalatti, vagy a Rákóczi-ut-i villanyosokon, meggyőződhetik akárki, hogy így van. Akik vagyonuk és műveltségükkel fogva olyan pozíciókat foglalnak el, hogy a legelőt megadják egy városnak, azokhoz intézem azt a kérő szót, hogy nyelvükben is legyenek magyarok, mert hogy lelkükben azok, az meggyőződésem, hitem.”

Ezt a pár sort érdemes volna szavanként elemezni, mert valóban klasszikus szöveg a mi viszonyaink illusztrálásához. Igen-igen nagy urnak és hatalomnak szokás ilyen körmönfont igazságot megmondani.

Ime, jó keresztény magyarom, már csak így kaphatsz néhány sornyi helyet kedvenc ujságodban, ha szived kised panaszának kifejezést akarsz adni.

Pedig bizony jó lesz a még meglévő kis bátorságunkat összeszedni és megszabadítani magunkat a lelkünket lenyűgöző ostoba és hamis jelszavaktól, melyek a felekezeti türelmetlenség, a társadalmi békebontás, az elfogultság, a reakciós klerikalizmus vádját szórják reánk, holott egészen másról van szó; viszont a keresztény szeretet, társadalmi összetartás, közérdek, felvilágosultság eszméi tartják védőpajzsul maguk elé, mikor csakugyan partikuláris, felekezeti és faji érdekek forognak veszedelemben.

Félre tehát a kényelmességgel, legyünk szolidárisak a cselekvésben és ne féljünk a fejünkhöz vagdosott hamis és ravasz jelszavaktól, hogy a magyar sajtó ne zsarnoka és veszedelme, hanem áldásos intézménye legyen nemzetünknek.”

A tejvizéria kérdéséhez.

Megdöbbenéssel olvastuk a „Brassói Hírlap” keddi számában, hogy a Molkerei „olcsóbb minőségű” tejet is fog árulni. Mit jelentsen ez az „olcsóbb minőség?” Hisz tejet csak egy minőségűt fejnek és törvényeink szerint csak oly tejet szabad árulni, amelyet fejnek, a tej gyártás élelmiszer hamisítás mit a világon mindenütt törvénybe ütköző dolognak tekintenek, kivéve Brassót, ahol árulhatnak tej helyett a mit éppen akarnak, soha semmiféle hatóságnak eszébe nem jut az eladásra vitt

tejet megvizsgáltatni, dacára annak, hogy általános az elkeseredés az élvezhetlen tej miatt. Törvény nem szabályozhatja a tejárát, de a hamisítást ellenőrizni, megbüntetni, meggátolni kell.

Különben, ha a Molkerei kristálytisza vizet árul 28 fillérért literjét még akkor is szükség lesz egy pár 100.000 korona állami segílyre. Mert Molkerei r.-t. fenntartásának költségei 580.000 koronás kut (ezért oly drága a tej?) a leszorított tejesek elhallgatása stb. stb. s meg egy rakás stb. többbe kerül, mint a mennyit a tejért fizet a Molkerei.

Ezen szerencsétlen vállalat a részvényeseknek és fogyasztóknak nagy csapása a tudóvésznek meleg-ágy.

Egy háziasszony.

Hirek.

Brassó, 1910. április 27.

Nyugalomba helyezés. Kiszling Emil 2. sz. gyalogezredbeli alezredes saját kérelmére megéjtett vizsgálat eredményéhez képest mint rokkant fegyveres szolgálatra a népielkelésnél is alkalmatlan, nyugalomba helyeztetett ő neki ez alkalommal a király az ezredesi címet és jelleget a díj elengedésével, valamint a katonai érdemkeresztet adományozta.

Eljegyzés. Ifj. Kenyeres Károly gyáros jegyet váltott Liehn Grete kisasszonnyal.

Pályázat. A m. kir. állami szemkórháznál másodvívosi állásra május 15-ig lehet beadni a pályázatot.

Harcászati gyakorlat a Pojánán. A 24. honvéd gyalogezred május hó 14., 18., 21-én a Pojánán éles lövésekkel harcászati gyakorlatot tart, miért is nevezett napokon az ott tartózkodás és járkálás tilos.

A brassói torna és vivó egyesület pénteken 1910. évi április hó 29-én este 6 órakor közgyűlést tart a főreáliskola tornacsarnokában, a melyre az elnökség ez uton hívja meg a tagokat. Az idény bezárása és részleges tisztújítás lesz a tárgysorozat.

Halálozás. A belvárosi áll. elemi iskola hűségese szolgálója, Jancsó Mihály hosszas betegség után elhalt.

Jutalmak a brassói ipari munkások számára. A brassói kereskedelmi és iparkamara az érdekelt köröket ezennel értesíti, hogy a kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán 100 kintűtető állami okmány és ugyanannyi 100 koronás jutalomdíj adományoztatik az 1910. évre oly ipari munkások részére, akik magukat erre hosszú és hűségese szolgálatuk által érdemessé tették. A brassói kamara területére 5 ilyen jutalomdíj esik. Felhivatnak ennél fogva a kamarakerületben — mely kiterjed Brassó, Fogaras, Nagyküküllő és Szabvármegyékre — lakó munkaadók, még pedig úgy a gyárosok, valamint a többi iparosmesterek, hogy legkésőbb f. évi június hó 10-ig közöljék a kamarával azon munkásaik névsorát — az azokra vonatkozó és a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében — a kiket a szóbanlevő jutalmakra érdemeseknek tartanak.

Apollo Bioskop szerdai és csütörtöki műsora: Pali mint riporter (humoros). Kifosztott szerelmes (humoros). Miért késik a gyorsvonat (humoros). Gyermekrablás (dráma). Színes sastojs (dráma). Szegény öregek (dráma). Port-Artur (látványos). Német hadi tengerészet (látványos). Csoda szemüveg (fantasztikus). Pénteken és szombaton új műsor. Minden előadásnál katonazene.

Felelős szerkesztő: Kölcze Károly dr.

Legnagyobb választék Kongré-szövetekben.

Hölgyek, kik szép és finom kézimunkát vásárolni szándékoznak, sziveskedjenek „raktáramat megtekinteni.“

Monogramokat zsebkendőkre, törülközőkre, asztalkendőkre 8 fillértől feljebb, 5—6 óra alatt készítek el.

BOLESCH FRIGYES
Weisz Mihály-utca 4. sz. (Copony-féle ház)

Mindennemű fehérnemű készítését elvállalom.

Üzletmegnyitás!

Alulírott van szerencsém a n. é. közönség b tudomására adni, hogy egy az új törvény szerint berendezett

mérleggyártó műhelyt

nyitottam. — Megjegyzem még, hogy műhelyemben minden e szakmába vágó munka, valamint javítások a legpontosabb és legolcsóbb árakban készülnek.

Szives pártfogást kér

Widmann Pál
első brassói mérleggyára
Kórház-utca 62.

ZEIDNER H. G.
Szalámi és hentesárú gyár
Brassó, Hirscher-utca 1.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát, szalonát, legizlésebb felvágottat és tormás virshtit.

Naponta posta és vasuti szétküldések.

Elegáns és kifogástalan kivitelű
polgári és egyenruhák csakis

Szócs György cégnél

Brassó, Weisz-Mihály-utca 10. sz. a. szerzhetők be.
Legújabb divatu bel- és külföldi szövetek, valamint katonai fölszerelések raktára.

Pontos kiszolgálás! Szolid árak!

Új férfi divatruha üzlet!

T. c.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt Cimnek b tudomására hozni, hogy helyben **TEHÉNYIAC 4. sz. alatt** a mai kor igényeinek megfelelő

Uri divatruha üzletet

nyitottunk, hol férfi ruhákat mindenkor a legújabb divat szerint, elsőrendű munkaerő által kidolgozva, olcsón és pontosan készítenk.

Raktáron tartunk nagy választékban bel- és külföldi szöveteket a legújabb divatmintákban.

Olcsó és szép munkánkról bárki az első rendelésnél meggyőződhetik. Becses rendeléseket kérve, vagyunk

kiváló tisztelettel
Bartha és Reinert
uri divat szabók.

Hentschel H., keresztény-könyvnyomdája, Brassó, Kut-u. 23. szám.

FINOM MŰSZERÉSZ MŰHELY.

Műszerek és kiegészítő részeiknek készítése.
Patent modellek és találmányok kidolgozása rajzok és ötletek szerint.

Különlegességek javító-műhelye.

Különféle szerkezetű és gyártmányú írógépek-, varrógépek- gramofonok, orvosi műszerek,
tudományos vegyműhely, (laboratorium) fizikai tanulságos műszerek

Képviselete:
a jó hírnevű és legidősebb német varrógépnek „Veritas“; a világhírű „Jdeal“ írógépnek (teljesen látható írással.)
Eredeti gramofon és Zonophon lemezek
—: 3 nyelven, gyári árban. —:

Csak elsőrangú hozzávalók. — Írógép iskola.

BARTHELMI G.
műszerész
Brassó, Weisz Mihály-utca 23. sz.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal!

Vidéki rendeléseket azonnal eszközölök.

Aki azt akarja, hogy cipője és csizmája eredeti formáját megtartsa és az mindig szép sima legyen, csináltasson 1 pár sámfát az alanti mesternél. Rendeléshez cipő, vagy csizma szükséges mintának.

Bőriparosok figyelmébe!

Tisztelettel tudatom a t. bőriparosokat, hogy kaptafát, sámfát s minden e szakmába vágó munkát a legjobban és legolcsóbb árak mellett készítek.

Uhrin György
Brassó, Kórház-utca 66.

A legjobban anyag.

Alulírott teljes tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy én

FEKETE-UTCA 18. szám alatt
a legújabb gépekkel felszerelt

VEGYTISZTÍTÓ INTÉZETET nyitottam.

Hason szakmában Bécsben elsajátított ismereteim arra képesítenek, hogy a legmeszebb menő igényeknek, várakozásoknak megfeleljek.

Elvállalom fehérneműket, mint **ingek, kezek, gallérok** stb-nek — valamint **bluzoknak, kostümeknek, szőnyegek, függönyöknek és férfiruháknak** tisztítását — továbbá **szövetek festését** rendkívüli olcsó árak mellett.

Szives pártfogását kérve vagyok

kiváló tisztelettel
DANIEL MÁRIA
Fekete-utca 18.

Egy levelezőlap elég, hogy ruháit stb. elszállíttassam.